ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β[1]

[Greeting]

1.1 Παυλος, αποστολος Ιησου Χριστου[2] δια θεληματος Θεου, κατ’ επαγγελιαν ζωης της εν Χριστω Ιησου, 2 Τιμοθεω, αγαπητω τεκνω: Χαρις, ελεος, ειρηνη απο Θεου Πατρος και Χριστου Ιησου του Κυριου ἡμων.

[Paul addresses Timothy’s spiritual crisis]

[Paul encourages Timothy]

1.3 Χαριν εχω τω Θεω, ᾧ λατρευω απο προγονων εν καθαρα συνειδησει, ὡς αδιαλειπτον εχω την περι σου μνειαν εν ταις δεησεσιν μου, νυκτος και ἡμερας, 4 επιποθων σε ιδειν (μεμνημενος σου των δακρυων), ἱνα χαρας πληρωθω·[3] 5 ὑπομνησιν λαμβανων[4] της εν σοι ανυποκριτου πιστεως—ἡτις ενωκησεν πρωτον εν τη μαμμη σου Λωιδι[5] και τη μητρι σου Ευνεικη,[6] πεπεισμαι δε ὁτι και εν σοι. 6 Δι’ ἣν αιτιαν αναμιμνησκω σε αναζωπυρειν το χαρισμα του Θεου ὃ εστιν εν σοι δια της επιθεσεως των χειρων μου. 7 Ου γαρ εδωκεν ἡμιν ὁ Θεος πνευμα δειλιας, αλλα δυναμεως και αγαπης και σωφρονισμου.

[Don’t be ashamed to suffer for Christ]

8 Μη ουν επαισχυνθης το μαρτυριον του Κυριου ἡμων μηδε εμε τον δεσμιον αυτου, αλλα συγκακοπαθησον τω ευαγγελιω κατα δυναμιν Θεου 9—του σωσαντος ἡμας και καλεσαντος κλησει ἁγια, ου κατα τα εργα ἡμων αλλα κατ’[7] ιδιαν προθεσιν και χαριν, την δοθεισαν ἡμιν εν Χριστω Ιησου προ χρονων αιωνιων, 10 φανερωθεισαν δε νυν δια της επιφανειας του Σωτηρος ἡμων, Ιησου Χριστου,[8] καταργησαντος μεν τον θανατον, φωτισαντος δε ζωην και αφθαρσιαν δια του ευαγγελιου· 11 εις ὃ ετεθην εγω κηρυξ και αποστολος και διδασκαλος εθνων.[9] 12 Δι’ ἣν αιτιαν και ταυτα πασχω, αλλ’ ουκ επαισχυνομαι, οιδα γαρ ᾧ πεπιστευκα και πεπεισμαι ὁτι δυνατος εστιν την παραθηκην[10] μου φυλαξαι εις εκεινην την ἡμεραν.

[Be loyal—the example of Onesiphorus]

13 Ὑποτυπωσιν εχε ὑγιαινοντων λογων ὧν παρ’ εμου ηκουσας, εν πιστει και αγαπη τη εν Χριστω Ιησου. 14 Την καλην παραθηκην[11] φυλαξον δια Πνευματος Ἁγιου του ενοικουντος εν ἡμιν.

15 Οιδας τουτο, ὁτι απεστραφησαν με παντες οἱ εν τη Ασια, ὧν εστιν Φυγελλος[12] και Ἑρμογενης. 16 Δωη ελεος ὁ Κυριος τω Ονησιφορου οικω, ὁτι πολλακις με ανεψυξεν και την ἁλυσιν μου ουκ επησχυνθη·[13] 17 αλλα γενομενος εν Ῥωμη σπουδαιοτερον[14] εζητησεν με και εὑρεν 18 (δωη αυτω ὁ Κυριος εὑρειν ελεος παρα Κυριου εν εκεινη τη ἡμερα)· και ὁσα εν Εφεσω διηκονησεν βελτιον συ γινωσκεις.

---

[1] Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©. I venture to affirm to the reader that all original wording of 2 Timothy is preserved in this edition, if not in the Text, at least in the apparatus. “Diminish not a word” Jeremiah 26:2 (see Deut. 4:2 and Luke 4:4, “every word” [as in 99.6% of the MSS]). The last note at the end of this book gives explanation about the apparatus.

[2] ιησου χριστου $\mathbf{f}^{35}$ A [60%] RP,TR || ~ 21 א [40%] HF,OC,NU || --- CP[?]

[3] πληρωθω $\mathbf{f}^{35}$ אA,C [90%] RP,HF,OC,TR,NU || πλησθω [10%] CP

[4] λαμβανων $\mathbf{f}^{35}$ [96%] RP,HF,OC,TR,CP || λαβων אA,C [4%] NU

[5] λωιδι *rell* || λοιδι [3%] || λωιδη [2%] CP

[6] ευνεικη $\mathbf{f}^{35}$ [50%] TR || ευνικη אA,C [45%] RP,HF,OC,CP,NU || ευνηκη [5%]

[7] κατ $\mathbf{f}^{35}$ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || κατα אA,C [5%] NU

[8] ιησου χριστου $\mathbf{f}^{35}$ C [97%] RP,HF,OC,TR,CP || ~ 21 אA [3%] NU

[9] εθνων $\mathbf{f}^{35}$ C (99%) RP,HF,OC,TR,CP || --- אA,I (1%) NU (It is improbable that NU could be correct here; even the Coptic abandons them.)

[10] παραθηκην $\mathbf{f}^{35}$ אA,C [85%] RP,HF,OC,TR,NU || παρακαταθηκην [15%] CP

[11] παραθηκην $\mathbf{f}^{35}$ אA,C [90%] RP,HF,OC,CP,NU || παρακαταθηκην [10%] TR

[12] φυγελλος $\mathbf{f}^{35}$ A [60%] OC,TR || φυγελος אC [35%] RP,HF,CP,NU || φρυγελλος [5%]

[13] επησχυνθη $\mathbf{f}^{35}$ א [50%] TR || επαισχυνθη A,C [49%] RP,HF,OC,CP,NU || καταισχυνθη [1%] (Apparently we have alternate forms of the aorist passive indicative, so the meaning is the same.)

[14] σπουδαιοτερον $\mathbf{f}^{35}$ (94.3%) RP,HF,OC,TR,CP || σπουδαιοτερως A (1.7%) || σπουδαιως א(C) (3.8%) NU || one other variant (0.2%)

[Be strengthened]

2.1 Συ ουν, τεκνον μου, ενδυναμου εν τη χαριτι τη εν Χριστω Ιησου. 2 Και, ἃ ηκουσας παρ’ εμου δια πολλων μαρτυρων, ταυτα παραθου πιστοις ανθρωποις οἱτινες ἱκανοι εσονται και ἑτερους διδαξαι.

3 Συ ουν κακοπαθησον[1] ὡς καλος στρατιωτης Ιησου Χριστου.[2] 4 Ουδεις στρατευομενος στρατευομενος εμπλεκεται ταις του βιου πραγματειαις,[3] ἱνα τω στρατολογησαντι αρεση. 5 Εαν δε και αθλη τις, ου στεφανουται εαν μη νομιμως αθληση 6—τον κοπιωντα γεωργον δει πρωτον των καρπων μεταλαμβανειν. 7 Νοει ἃ[4] λεγω· δωη[5] γαρ σοι ὁ Κυριος συνεσιν εν πασιν.

[Encouragement by example]

8 Μνημονευε Ιησουν Χριστον, εγηγερμενον εκ νεκρων, εκ σπερματος Δαυιδ· κατα το ευαγγελιον μου, 9 εν ᾧ κακοπαθω μεχρι δεσμων ὡς κακουργος, αλλ’[6] ὁ λογος του Θεου ου δεδεται. 10 Δια τουτο παντα ὑπομενω: δια τους εκλεκτους, ἱνα και αυτοι σωτηριας τυχωσιν της εν Χριστω Ιησου, μετα δοξης αιωνιου. 11 Πιστος ὁ λογος: Ει γαρ συναπεθανομεν, και συζησομεν· 12 ει ὑπομενομεν, και συμβασιλευσομεν· ει αρνουμεθα,[7] κακεινος αρνησεται ἡμας· 13 ει απιστουμεν, εκεινος πιστος μενει—αρνησασθαι[8] ἑαυτον ου δυναται.

14 Ταυτα ὑπομιμνησκε, διαμαρτυρομενος ενωπιον του Κυριου[9] μη λογομαχειν εις[10] ουδεν χρησιμον—επι καταστροφη των ακουοντων.

[Approved and disapproved]

15 Σπουδασον σεαυτον δοκιμον παραστησαι τω Θεω, εργατην ανεπαισχυντον, ορθοτομουντα τον λογον της αληθειας. 16 Τας δε βεβηλους κενοφωνιας περιιστασο, επι πλειον γαρ προκοψουσιν ασεβειας, 17 και ὁ λογος αυτων ὡς γαγγραινα νομην ἑξει—ὧν εστιν Ὑμεναιος και Φιλητος, 18 οἱτινες περι την αληθειαν ηστοχησαν, λεγοντες την[11] αναστασιν ηδη γεγονεναι· και ανατρεπουσιν την τινων πιστιν.

19 Ὁ μεντοι στερεος θεμελιος του Θεου ἑστηκεν, εχων την σφραγιδα ταυτην: “Εγνω Κυριος τους οντας αυτου”, και αποστητω απο αδικιας πας ὁ ονομαζων το ονομα Κυριου.[12] 20 Εν μεγαλη δε οικια ουκ εστιν μονον σκευη χρυσα και αργυρα, αλλα και ξυλινα και οστρακινα· και ἃ μεν εις τιμην, ἃ δε εις ατιμιαν. 21 Εαν ουν τις εκκαθαρη ἑαυτον απο τουτων, εσται σκευος εις τιμην, ἡγιασμενον και[13] ευχρηστον τω Δεσποτη, εις παν εργον αγαθον ἡτοιμασμενον.

[The true source of opposition]

22 Τας δε νεωτερικας επιθυμιας φευγε· διωκε δε δικαιοσυνην, πιστιν, αγαπην, ειρηνην, μετα των επικαλουμενων τον Κυριον εκ καθαρας καρδιας. 23 Τας δε μωρας και απαιδευτους ζητησεις παραιτου, ειδως ὁτι γεννωσιν μαχας. 24 Δουλον δε Κυριου ου δει μαχεσθαι αλλ’[14] ηπιον ειναι προς παντας, διδακτικον, ανεξικακον, 25 εν πραοτητι[15]

---

1 συ ουν κακοπαθησον $\mathbf{f}^{35}$ (94.1%) RP,HF,OC,TR,CP || συγκακοπαθησον ℵ(A,C)I (3.8%) NU || conflation (1.6%) || three other variants (0.5%) (The Alexandrians missed the point, creating an inferior reading. The joint suffering was handled in 1:8.)

2 ιησου χριστου $\mathbf{f}^{35}$ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,C [5%] NU

3 πραγματειαις $\mathbf{f}^{35}$ [90%] RP,HF,OC,TR,CP,NU || πραγματιαις ℵA,C [10%]

4 α $\mathbf{f}^{35}$ [98%] RP,HF,OC,TR,CP || ο ℵA,C [2%] NU

5 δωη $\mathbf{f}^{35}$ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || δωσει ℵA,C [5%] NU (The immediately following γαρ presumably motivated the Alexandrian alteration.)

6 αλλ *rell* || αλλα ℵA,C [2%] NU

7 αρνουμεθα $\mathbf{f}^{35}$ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || αρνησομεθα ℵA,C,048 [5%] NU (A little assimilation by attraction to the following future?)

8 αρνησασθαι $\mathbf{f}^{35}$ [85%] RP,HF,OC,TR,CP || 1 γαρ ℵA^{v},C,048^{v} [15%] NU

9 κυριου $\mathbf{f}^{35}$ A,048 [87%] RP,HF,OC,TR,CP || θεου ℵC,I [10%] NU || χριστου [3%]

10 εις $\mathbf{f}^{35}$ [97%] RP,HF,OC,TR,CP || επ ℵA,C,I,048 [3%] NU

11 την $\mathbf{f}^{35}$ A,C [98%] RP,HF,OC,TR,CP[NU] || --- ℵ048 [2%]

12 κυριου $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,C [90%] RP,HF,OC,CP,NU || χριστου [10%] TR

13 και $\mathbf{f}^{35}$ C [97%] RP,HF,OC,TR,CP || --- ℵA,048 [3%] NU

14 αλλ *rell* || αλλα ℵA [2%] NU

15 πραοτητι $\mathbf{f}^{35}$ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || πραυτητι ℵA,C [5%] NU

παιδευοντα τους αντιδιατιθεμενους, μηποτε δω[1] αυτοις ὁ Θεος μετανοιαν εις επιγνωσιν αληθειας 26 και ανανηψωσιν εκ της του διαβολου παγιδος (εζωγρημενοι ὑπ' αυτου εις το εκεινου θελημα).

[Paul addresses Timothy's future ministry]

[What relativistic humanism produces]

3.1 Τουτο δε γινωσκε: ὁτι εν εσχαταις ἡμεραις ενστησονται καιροι χαλεποι· 2 εσονται γαρ οἱ[2] ανθρωποι φιλαυτοι, φιλαργυροι,[3] αλαζονες, ὑπερηφανοι, βλασφημοι, γονευσιν απειθεις, αχαριστοι, ανοσιοι, 3 αστοργοι, ασπονδοι, διαβολοι, ακρατεις, ανημεροι, αφιλαγαθοι, 4 προδοται, προπετεις, τετυφωμενοι, φιληδονοι μαλλον ἡ Φιλοθεοι· 5 εχοντες μορφωσιν ευσεβειας την δε δυναμιν αυτης ηρνημενοι!

Και τουτους αποτρεπου· 6 εκ τουτων γαρ εισιν οἱ ενδυοντες[4] εις τας οικιας και αιχμαλωτιζοντες[5] γυναικαρια[6] σεσωρευμενα ἁμαρτιαις, αγομενα επιθυμιαις ποικιλαις, 7 παντοτε μανθανοντα και μηδεποτε εις επιγνωσιν αληθειας ελθειν δυναμενα. 8 Ὃν τροπον δε Ιαννης και Ιαμβρης αντεστησαν Μωυση,[7] οὑτως και οὑτοι ανθιστανται τη αληθεια—ανθρωποι κατεφθαρμενοι τον νουν, αδοκιμοι περι την πιστιν—9 αλλ' ου προκοψουσιν επι πλειον,[8] ἡ γαρ ανοια αυτων εκδηλος εσται πασιν, ὡς και ἡ εκεινων εγενετο.

["Continue in the things you have learned"]

10 Συ δε παρηκολουθηκας[9] μου τη διδασκαλια, τη αγωγη, τη προθεσει, τη πιστει, τη μακροθυμια, τη αγαπη, τη ὑπομονη· 11 τοις διωγμοις, τοις παθημασιν οἱα μοι εγενετο[10] εν Αντιοχεια, εν Ικονιω, εν Λυστροις—οἱους διωγμους ὑπηνεγκα· και εκ παντων με ερρυσατο ὁ Κυριος. 12 Και, παντες δε οἱ θελοντες ευσεβως ζην εν Χριστω Ιησου διωχθησονται· 13 πονηροι δε ανθρωποι και γοητες προκοψουσιν επι το χειρον, πλανωντες και πλανωμενοι.

14 Συ δε μενε εν οἷς εμαθες και οἷς[11] επιστωθης,[12] ειδως παρα τινος[13] εμαθες, 15 και ὁτι απο βρεφους τα[14] Ἱερα Γραμματα οιδας, τα δυναμενα σε σοφισαι εις σωτηριαν δια πιστεως της εν Χριστω Ιησου. 16 Πασα Γραφη Θεοπνευστος και ωφελιμος προς διδασκαλιαν, προς ελεγχον,[15] προς επανορθωσιν, προς παιδειαν την εν δικαιοσυνη, 17 ἱνα αρτιος ᾖ ὁ του Θεου ανθρωπος, προς παν εργον αγαθον εξηρτισμενος.[16]

[Proclaim the Word!]

4.1 Διαμαρτυρομαι ουν εγω,[17] ενωπιον του Θεου και του Κυριου[18] Ιησου Χριστου,[19] του μελλοντος κρινειν ζωντας και νεκρους, κατα[20] την επιφανειαν αυτου και την βασιλειαν

---

[1] δω **f³⁵** [97%] RP,HF,OC,TR,CP || δωη ℵA,C [3%] NU
[2] οι *rell* || --- ℵ [5%] CP
[3] φιλαργυροι *rell* || φυλαργυροι CP
[4] ενδυοντες **f³⁵** [20%] || ενδυνοντες ℵA,C [77%] RP,HF,OC,TR,CP,NU || εισδυνοντες [3%] (ενδυνω or ενδυω? The basic meaning of ενδυω is 'to enter', which over time was obscured by the statistically predominant use with reference to entering clothes (in English we speak of 'putting on' clothes), except that for this use the verb is normally in the middle voice, not the active, as here. But in the context the description of such persons, given in verses 2-5, does not agree with 'sneaking' or 'worming'—they enter openly, exuding confidence and competence. ενδυω is probably correct.)
[5] αιχμαλωτιζοντες **f³⁵** ℵA,C [50%] OC,CP,NU || αιχμαλωτευοντες [45%] RP,HF,TR || αιχμαλωτευον [5%]
[6] γυναικαρια **f³⁵** ℵA,C [85%] RP,HF,OC,CP,NU || τα 1 [15%] TR
[7] μωυση **f³⁵** [60%] RP || μωυσει ℵC [30%] HF,OC,TR,CP,NU || μωσει A [10%]
[8] πλειον **f³⁵** ℵA,C [90%] RP,HF,OC,TR,NU || πλειστον [10%] CP
[9] παρηκολουθηκας **f³⁵** [97%] RP,HF,OC,TR,CP || παρηκολουθησας ℵA,C [3%] NU
[10] εγενετο *rell* || εγενοντο A [5%] OC,CP
[11] οις **f³⁵** [20%] || --- ℵA,C [80%] RP,HF,OC,TR,CP,NU
[12] επιστωθης **f³⁵** ℵA,C [87%] RP,HF,OC,TR,CP,NU || επιστευθης [10%] || επιστοθης [3%]
[13] τινος **f³⁵** [96%] RP,HF,OC,TR,CP || τινων ℵA,C [4%] NU
[14] τα **f³⁵** A,C [98%] RP,HF,OC,TR,CP[NU] || --- ℵ [2%]
[15] ελεγχον **f³⁵** [96%] RP,HF,OC,TR,CP || ελεγμον ℵA,C,I [4%] NU
[16] εξηρτισμενος *rell* || εξηρτημενος [10%] || εξηρτιμενος [5%] || εξηρτυμενος CP[?]
[17] ουν εγω **f³⁵** (85.9%) RP,HF,OC,TR,CP || 1 (4%) || 2 (1%) || --- ℵA,C,I (9.1%) NU
[18] του κυριου **f³⁵** [90%] RP,HF,OC,TR || 2 [3%] || --- ℵA,C [5%] NU || 12 ημων [2%] CP
[19] ιησου χριστου **f³⁵** [95%] RP,HF,OC,TR,CP || ~ 21 ℵA,C [5%] NU
[20] κατα **f³⁵** [97%] RP,HF,OC,TR,CP || και ℵA,C [3%] NU

αυτου: 2 Κηρυξον τον Λογον· επιστηθι ευκαιρως ακαιρως· ελεγξον, επιτιμησον, παρακαλεσον, εν παση μακροθυμια και διδαχη. 3 Εσται γαρ καιρος ὁτε της ὑγιαινουσης διδασκαλιας ουκ ανεξονται· αλλα κατα τας επιθυμιας τας ιδιας[1] ἑαυτοις επισωρευσουσιν διδασκαλους κνηθομενοι την ακοην 4—και, απο μεν της αληθειας την ακοην αποστρεψουσιν, επι δε τους μυθους εκτραπησονται. 5 Συ δε νηφε εν πασιν, κακοπαθησον, εργον ποιησον ευαγγελιστου, την διακονιαν σου πληροφορησον.

[Timothy will no longer have Paul to help him]

6 Εγω γαρ ηδη σπενδομαι και ὁ καιρος της εμης αναλυσεως[2] εφεστηκεν. 7 Τον αγωνα τον καλον[3] ηγωνισμαι, τον δρομον τετελεκα, την πιστιν τετηρηκα. 8 Λοιπον αποκειται μοι ὁ της δικαιοσυνης στεφανος, ὃν αποδωσει μοι ὁ Κυριος εν εκεινη τη ἡμερα, ὁ δικαιος Κριτης· ου μονον δε εμοι, αλλα και πασιν τοις ηγαπηκοσιν την επιφανειαν αυτου.

[Concluding remarks]

["Please come quickly"]

4.9 Σπουδασον ελθειν προς με ταχεως· 10 Δημας γαρ με εγκατελιπεν,[4] αγαπησας τον νυν αιωνα, και επορευθη εις Θεσσαλονικην—Κρισκης[5] εις Γαλατιαν, Τιτος εις Δαλματιαν.[6]
11 Λουκας εστιν μονος μετ᾽ εμου. Μαρκον αναλαβων αγε[7] μετα σεαυτου, εστιν γαρ μοι ευχρηστος εις διακονιαν. 12 Τυχικον δε απεστειλα εις Εφεσον. 13 Τον φελονην[8] ὃν απελιπον[9] εν Τρωαδι παρα Καρπω ερχομενος φερε—και τα βιβλια, μαλιστα τας μεμβρανας.
14 Αλεξανδρος ὁ χαλκευς πολλα μοι κακα ενεδειξατο· αποδωη[10] αυτω ὁ Κυριος κατα τα εργα αυτου· 15 ὃν και συ φυλασσου, λιαν γαρ ανθεστηκεν[11] τοις ἡμετεροις λογοις.

[People will disappoint you]

16 Εν τη πρωτη μου απολογια ουδεις μοι συμπαρεγενετο,[12] αλλα παντες με εγκατελιπον.[13] Μη αυτοις λογισθειη. 17 Ὁ δε Κυριος μοι παρεστη και ενεδυναμωσεν με, ἱνα δι᾽ εμου το κηρυγμα πληροφορηθη και ακουση[14] παντα τα εθνη. Και ερρυσθην εκ στοματος λεοντος· 18 και[15] ῥυσεται με ὁ Κυριος απο παντος εργου πονηρου και σωσει εις την βασιλειαν αυτου την επουρανιον· ᾧ ἡ δοξα εις τους αιωνας των αιωνων. Αμην.

[Farewell]

19 Ασπασαι Πρισκαν[16] και Ακυλαν, και τον Ονησιφορου οικον. 20 Εραστος εμεινεν εν Κορινθω, Τροφιμον δε απελιπον[17] εν Μιλητω ασθενουντα. 21 Σπουδασον προ χειμωνος ελθειν. Ασπαζεται σε Ευβουλος, και Πουδης και Λινος και Κλαυδια και οἱ αδελφοι παντες.
22 Ὁ Κυριος Ιησους Χριστος[18] μετα του πνευματος σου. Ἡ χαρις μεθ᾽ ὑμων. Αμην.[19,20]

---

[1] επιθυμιας τας ιδιας **f**[35] (69.8%) RP,HF,OC,TR,CP || ~ 31 ℵA,C (30.1%) NU || one other reading (0.2%)
[2] εμης αναλυσεως **f**[35] [95%] RP,HF,OC,TR,CP || ~ 2 μου ℵA,C [5%] NU
[3] αγωνα τον καλον **f**[35] [96%] RP,HF,OC,TR,CP || ~ 31 ℵA,C [4%] NU
[4] εγκατελιπεν *rell* || εγκατελειπεν A,C [15%]
[5] κρισκης **f**[35] [60%] CP || κρησκης ℵA,C [40%] RP,HF,OC,TR,NU
[6] δαλματιαν *rell* || δελματιαν C [8%] || δερματιαν A [2%]
[7] αγε **f**[35] ℵC [85%] RP,HF,OC,TR,NU || αγαγε A [15%] CP
[8] φελονην **f**[35] ℵA,C [65%] RP,CP || φαιλονην [29%] HF,OC,TR,NU || φελωνην [5%] || φαιλωνην [1%]
[9] απελιπον *rell* || απελειπον A,C [15%] || απεστειλα [2%]
[10] αποδωη **f**[35] [90%] RP,HF,OC,TR,CP || αποδωσει ℵA,C [10%] NU
[11] ανθεστηκεν **f**[35] [97%] RP,HF,OC,TR,CP || αντεστη ℵA,C [3%] NU
[12] συμπαρεγενετο **f**[35] [96%] RP,HF,OC,TR,CP || παρεγενετο ℵA,C [4%] NU
[13] εγκατελιπον *rell* || εγκατελειπον A,C [15%]
[14] ακουση **f**[35] [90%] RP,HF,OC,TR,CP || ακουσωσιν ℵA,C [10%] NU
[15] και **f**[35] [96%] RP,HF,OC,TR,CP || --- ℵA,C [4%] NU
[16] πρισκαν **f**[35] ℵA,C [85%] RP,HF,OC,TR,NU || πρισκιλλαν [15%] CP
[17] απελιπον *rell* || απελειπον C [15%]
[18] κυριος ιησους χριστος **f**[35] C [94%] RP,HF,OC,TR,CP || 12 A [3%] || 1 ℵ [3%] NU
[19] αμην **f**[35] [97%] RP,HF,OC,TR,CP || --- ℵA,C [3%] NU
[20] The citation of **f**[35] is based on thirty-four MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 959, 986, 1072, 1075, 1100, 1249, 1503, 1548, 1637, 1725, 1732, 1761, 1768, 1855, 1864, 1865, 1876, 1892, 2080, 2466, 2587 and 2723—all of which I collated myself. 824, 1072 and 1864 are 'perfect' representative of **f**[35] in 2 Timothy, as they stand, as were the exemplars of 1503, 1075, 1865 and 2723. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos,

Constantinople, Aegean, Trikala, Athens, Mt. Athos [seven different monasteries], Vatican, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

I have included six published editions in the apparatus—RP,HF,OC,TR,CP,NU. RP = Robinson-Pierpont (2005), HF = Hodges-Farstad, OC = the Greek Text of the Greek Orthodox Church (also used by other Orthodox Churches), TR = *Textus Receptus*, CP = Complutensian Polyglot, NU = N-A^{26}/UBS^{3} (N-A^{27}/UBS^{4} offer changes in the critical apparatus, not in the text; the text is still that of N-A^{26}/UBS^{3}).

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant, within either ( ) or [ ]. I have used ( ) for the evidence taken from TuT, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I had to revert to von Soden and the apparatus of N-A^{27}, supplementing from other sources where possible (Scrivener and Tischendorf)—the percentages offered, I have used [ ] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed ± 1%; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed ± 3%; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed ± 15%. But I guarantee the witness of Family 35.

As an arbitrary decision, I have limited the citation of individual MSS to those dated to the 5th century or earlier. I use *rell* to indicate that the reading is supported by all other witnesses, and printed editions (of the six included in the apparatus), compared to the other reading. The Greek font used is Bwgrkl and may be downloaded free from http://www.bibleworks.com/fonts.hmtl.